

MALATYA MESLEK YÜKSEKOKULU TEKNİK PROGRAM ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM VE EMPATİ BECERİLERİ

Öğr. Gör. Alper Tunga Özgüler
İnönü Üniversitesi
Malatya Meslek Yüksekokulu
alpertunga.ozguler@inonu.edu.tr

Öğr. Gör. Buğra Kağızmanlı
İnönü Üniversitesi
Malatya Meslek Yüksekokulu
bugra.kagizmanli@inonu.edu.tr

Öğr. Gör. Kürşat Kaya
İnönü Üniversitesi
Malatya Meslek Yüksekokulu
kursat.kaya@inonu.edu.tr

Okt. Müslüm Aydın
İnönü Üniversitesi
Malatya Meslek Yüksekokulu
muslum.aydin@inonu.edu.tr

Özet

Hayatımızın her aşamasında etkili olan iletişim, sorunları çözmek ve gereksinimleri karşılamak için son derece önemlidir. İletişimin etkinliği ise empati kurabilmekle sağlanır. Bu bağlamda meslek yüksekokullarında yetişen teknikerlerin iş hayatında kabul görmeleri ve başarılı olabilmelerinin yolu, nitelikli teknik eleman olmalarının yanı sıra, doğru iletişim ve empati kurabilmelerinden geçmektedir.

Bu çalışmada İnönü Üniversitesi Malatya Meslek Yüksekokuluteknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretimöğrencilerin iletişim ve empati becerilerini ölçmek amaçlanmıştır. Bu amaçla 380 öğrenciye anket uygulamıştır. Gerçekleştirilen ankette öğrencilerin, sağlıklı iletişim kurmanın gerekli olduğunu ve bunun önemini bilmelerine rağmen günlük yaşamlarında yeterince özen göstermedikleri saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Meslek Yüksekokul, iletişim, empati.

MALATYA VOCATIONAL SCHOOL TECHNICAL PROGRAM STUDENTS' COMMUNICATION AND EMPATHY SKILLS

Abstract

Communication that is effective at every stage of our life is crucial to solve the problems and meet the needs. The effectiveness of communication is ensured by empathy. In this context, the way in which technicians trained in vocational schools are accepted and successful in business life is not only being qualified technical staff, but also being able to establish correct communication and empathy.

In this study, it was aimed to measure the communication and empathy skills of the normal and secondary education students attending the technical programs of Inonu University Malatya Vocational School. For this purpose, the questionnaire was applied to 380 students. The survey found that students need to communicate well and that they do not pay enough attention in their daily lives although they know the importance of it.

Keywords: Vocational School, communication, empathy.

GİRİŞ

İnsanlar yaşam boyu sürekli etkileşim ve iletişim halindedir. Kişilerin duygu, düşünce, inanç, tutum ve davranışlarını sözlü, yazılı yada sözsüz olarak karşısındakine iletme için iletişime gereksinim vardır.

İletişim; Bir iletinin kaynaktan alıcıya bir kanal yada araç yardımıyla iletilmesi, alıcı tarafından da algılanmasıdır.

İletişim, bireyin birtakım semboller kullanarak karşısındakini etkileme süreci olarak tanımlanabilir (Dökmen, 1989). Aynı zamanda iletişim, insan yaşamının sürdürülmesinde en temel araçlardan bir tanesidir. İnsan ancak ilişkileri içinde var olabilen bir varlıktır (Cüceloğlu, 2005).Kısaca iletişim, kendimizi geliştirme sırasında, duygularımızın ve kişisel özelliklerimizin dışa vurumu, yaşamın ta kendisi ve en temel noktasıdır. İletişim salt ve soyut anlamıyla sadece bir bilim değil; iletişim aynı zamanda bir sanat, insan gruplarının, örgütlerinin ve toplumun kendini temsil yeteneğidir.

Empati, bir insanın, kendisini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamasıdır. (Dökmen (2003)) Yani bir kişinin karşısındaki kişinin perspektifinden olaylara bakmasıdır. Bu sebepten empati iletişimi daha etkili kılarak bu süreci kolaylaştıran bir unsurdur. Empati, iletişim kurmak zorunda olan insanoğlu için iletişimin niteliğini güçlendirebilir. İletişim, empatik tepkilerle güçlendirilirse mesajın karşıya iletilmesi ve anlamlandırılması daha kolay gerçekleşir (Uğurlu, 2013).

İletişim insan olmanın doğal bir sonucudur. İnsan, iletişim kurarak sosyal varlık olduğunu ortaya koyar. İnsanlar arasındaki ilişkilerin temelinde iletişim vardır. Öğrenmek, öğretmek, anlamak, anlatmak, etkilemek, etkilenmek, paylaşmak ve sahip olmak için iletişim kurarız. Bunların dışında yeme, içme, barınma gibi temel fizyolojik ve günlük ihtiyaçlarımızı da iletişim kurarak gidermeye çalışırız. Kısaca insan ilişkilerin temeli iletişime dayanır. İletişim şüphesiz, insanlar ve diğer tüm sosyal sistemler için önemlidir.

Günümüzde iletişimin öneminin artmasının temel nedeni iletişimin bugün bir güç kaynağı olan bilgi iletiminin temel aracı olmasıdır. Öğrencilerin mezuniyet sonrası öğrendikleri bilgileri doğru eksiksiz bir şekilde aktara bilmesi için iletişimin önemi bir yeri vardır. Meslek yüksekokulunda yetişecek teknik elemanların işlerinde başarı elde etmek, iş yerlerinde kalıcı olup ilerlemelerinin yollarından biride etkili iletişim ve empati becerisine sahip olmalarıdır.

YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı, meslek yüksekokulu teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerin iletişim ve empati becerilerini tespit etmektir.

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, müdahale edilmeksizin kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni İnönü Üniversitesi Malatya Meslek Yüksekokulu Elektrik ve Enerji, Elektronik ve Otomasyon, İnşaat, Madencilik ve Maden Çıkarma, Makine ve Metal Teknolojileri, Mimarlık ve Şehir Planlama Bölümlerinde öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerinden oluşturmaktadır. Örneklem 380 öğrencisinden oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Meslek yüksekokulunda teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerin iletişim ve empati becerilerini tespit amacıyla, 380 öğrencinin katıldığı, toplam 16 sorudan oluşan anket çalışması yaptırılmış ve verilen cevapların istatistiksel analizleri yapılmıştır.

Verilerin Çözülmesi

Her soru için alınan sonuçlar tablolar halinde verilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüşüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Malatya Meslek Yüksekokulu teknik programlarda öğrenim gören öğrencilerine yapılan anket sonucunda öğrencilerin iletişim ve empati becerilerini anket sonucunda ortaya çıkmıştır.

BULGULAR

İnönü Üniversitesi Malatya Meslek Yüksekokulu teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerinin iletişim ve empati becerilerini ölçmeye yönelik bir anket uygulanmıştır. Ankete katılan öğrencilerin tamamı iletişim dersi almıştır. Burada sorulara verilen cevapların analizleri yapılmıştır. Alınan sonuçlar değerlendirilmiştir.

Tablo 1: Arkadaşlarınızın düşüncelerini anlamaya çalışıyor musunuz?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	1
Nadiren	3
Bazen	10
Genellikle	48
Her Zaman	38
Genel Toplam	100%

Meslek yüksekokulunda teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerin katıldığı ankette, öğrencilerimize yönelttiğimiz, "Arkadaşlarınızın düşüncelerini anlamaya çalışıyor musunuz" şeklindeki soruya çok büyük bir çoğunluğu "Genellikle veya Her zaman" diye yanıtlamışlardır. Bu durum öğrencilerin birbirlerini anlama çabası içerisinde olduklarını göstermektedir.

Tablo 2: Size yapılan öğüt ve önerileri dinleyip önemsiyor musunuz?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	1
Nadiren	4
Bazen	17
Genellikle	53
Her Zaman	26
Genel Toplam	100%

Ankete katılan öğrencilerimiz yarıdan fazlası kendisine yapılan öğüt ve önerileri dinleyip önemsediklerini belirtirken, %22'lik bir kısım ise öğüt ve önerilere pek kulak asmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3: Kendi düşüncelerinizi karşınızdaki kişilere kabul ettirebiliyor musunuz?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	1
Nadiren	7
Bazen	24
Genellikle	55
Her Zaman	13
Genel Toplam	100%

Okulumuzda öğrenim gören ve ankete katılan öğrencilerin ikna kabiliyetlerinin ortaya çıkarılmasına yönelik sorduğumuz anket sorusuna, %55 oranında genellikle cevabı verilirken, %7 nadiren diye cevaplandırılmıştır.

Tablo 4: Kişilerin anlatmak istediklerini dinlerken yeterince zaman ayırır mısınız?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	1
Nadiren	1
Bazen	10
Genellikle	49
Her Zaman	40
Genel Toplam	100%

"Kişilerin anlatmak istediklerini dinlerken yeterince zaman ayırır mısınız?" şeklindeki soruya %49 genellikle diye belirtmiş, %40 oranında ise her zaman diye anket sorusunu yanıtlamıştır.

Tablo 5: Birilerinin sizi eleştirmesinden hoşlanır mısınız?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	11
Nadiren	15
Bazen	35
Genellikle	28
Her Zaman	11
Genel Toplam	100%

Ankete katılan Meslek yüksekokulunda teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencileri eleştirilmekten hoşlanmadıkları anket sorularına verdikleri yanıtlardan net bir şekilde anlaşılmıştır.

Tablo 6: Eleştiri yaparken karşınızdaki kişinin kırılıp kırılmayacağını önemser misiniz?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	2
Nadiren	5
Bazen	18
Genellikle	29
Her Zaman	46
Genel Toplam	100%

Öğrencilerimize eleştiri yaparken karşınızdaki kişinin kırılıp kırılmayacağını önemser misiniz diye sorduğumuz anket sorusuna verilen cevaplardan öğrencilerin eleştiri yaparken kimseyi kırmamayı istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 7: Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurmaya dikkat eder misiniz?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	1
Nadiren	3
Bazen	6
Genellikle	43
Her Zaman	48
Genel Toplam	100%

Konuşurken açık sade ve düzgün konuşur musunuz diye sorulan soruna ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 8: Karşınızdaki kişi ile aynı görüşte olmasanız bile fikirlerine saygı duyar mısınız?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	0
Nadiren	3
Bazen	8
Genellikle	41
Her Zaman	46
Genel Toplam	100%

Ankete katılan öğrencilerin her zaman karşındakilerin fikrine saygı duydukları ortaya çıkmıştır. Bu tavırlarıyla öğrencilerin problemlerine çözüm bulmaları açısından önem taşımaktadır.

Tablo 9: Birini dinlerken sözünü kesmemeye özen gösterir misiniz?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	3
Nadiren	1
Bazen	10
Genellikle	39
Her Zaman	48
Genel Toplam	100%

Ankete katılan öğrenciler karşılıklı konuşmalarda ölçülü ve dikkatli davrandıklarını anket sorusuna verdikleri cevapta göstermişlerdir.

Tablo 10: İletişim kurduğunuz kişinin karşı cinsten olması sizi rahatsız eder mi?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	64
Nadiren	19
Bazen	9
Genellikle	6
Her Zaman	1
Genel Toplam	100%

Meslek yüksekokulunda teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerinin karşı cinsle iletişim kurmada herhangi bir iletişim problemi yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 11: Arkadaşlarınızın sıkıntılarını dinler misiniz?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	0
Nadiren	1
Bazen	10
Genellikle	31
Her Zaman	58
Genel Toplam	100%

Ankete katılan öğrencilerimiz birbirlerinin sıkıntıları ile yakından ilgilendiklerini anket sorusuna verdikleri cevapta açıkça göstermişlerdir.

Tablo 12: Kendinizi karşınızdaki kişinin yerine koyarak duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışır mısınız?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	1
Nadiren	2
Bazen	9
Genellikle	46
Her Zaman	42
Genel Toplam	100%

Anket sonuçlarına göre öğrencilerin empati kurma yeteneklerin iyi düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 13: Günlük hayatınızda insanlarla iletişimde güçlük yaşıyor musunuz?

	Yüzde
Hiçbir Zaman	30
Nadiren	38
Bazen	21
Genellikle	6
Her Zaman	6
Genel Toplam	100%

Öğrencilerin yaşamlarında insanlarla nadiren de olsa güçlük çektikleri ortaya çıkmıştır. (Bu güçlük karşınızdaki insanlardan kaynaklı bileceği gibi kendilerinde kaynaklı olabilmektedir.) Bunu giderebilmenin yolu iyi bir eğitimden geçmektedir.

Ölçek için her bir maddeye verilen görüş kodları 1 ile 5 arasında değişmektedir. Aralıkların eşit olduğu varsayımından yola çıkılarak ağırlıklı ortalamalar için puan aralığı katsayısı 0,80 olarak hesaplanmıştır.

Puan Aralığı = (En yüksek değer – En düşük değer)/5 = (5-1)/5 = 0,80

Bu durumda ağırlıklı ortalamaların değerlendirme aralığı aşağıdaki gibidir.

1.00-1.80 : "Hiçbir Zaman"

1.81-2.60 : "Nadiren"

2.61-3.40 : "Bazen"

3.41-4.20 : "Genellikle"

4.21-5.00 : "Her Zaman"

Tablo 10: Ağırlıklı Ortalamalar

Ölçek Maddeleri	\bar{x}	Sonuç
1. Arkadaşlarınızın düşüncelerini anlamaya çalışıyor musunuz?	4.18125	Genellikle
2. Size yapılan öğüt ve önerileri dinleyip önemsiyor musunuz?	4	Genellikle
3. Kendi düşüncelerinizi karşınızdaki kişilere kabul ettirebiliyor musunuz?	3.71875	Genellikle

4. Kişilerin anlatmak istediklerini dinlerken yeterince zaman ayırır mısınız?	4.26875	Her zaman
5. Birilerinin sizi eleştirmesinden hoşlanır mısınız?	3.125	Bazen
6. Eleştiri yaparken karşınızdaki kişinin kırılıp kırılmayacağını önemser misiniz?	4.13125	Genellikle
7. Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurmaya dikkat eder misiniz?	4.35625	Her zaman
8. Karşınızdaki kişi ile aynı görüşte olmasanız bile fikirlerine saygı duyar mısınız?	4.24375	Her zaman
9. Birini dinlerken sözünü kesmemeye özen gösterir misiniz?	4.26875	Her zaman
10. İletişim kurduğunuz kişinin karşı cinsten olması sizi rahatsız eder mi?	1.6	Hiçbir Zaman
11. Arkadaşlarınızın sıkıntılarını dinler misiniz?	4.45	Her zaman
12. Kendinizi karşınızdaki kişinin yerine koyarak duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışır mısınız?	4.25625	Her zaman
13. Günlük hayatınızda insanlarla iletişimde güçlük yaşıyor musunuz?	2.19375	Nadiren

Genel Ortalama: 3.753365 Genellikle

SONUÇ VE ÖNERİLER

İletişim; bir kişiden veya gruptan, bir başka kişi veya gruba bilgilerin aktarılması sürecidir. En az iki insan arasında bilgi, duygu ve düşüncelerin ortak anlama gelen sembollerle alınıp verilmesi eylemidir.

Yeşilyaprak (1986)'ın yaptığı araştırmada lise ve üniversite öğrencilerinin iletişim yeterlikleriyle ilgili problemlerinin olduğu görülmektedir. Bu problemlerden bazıları; topluluk içinde konuşamamak, karşı cinsle arkadaşlık etmekten çekinmek, ana-baba ile sorunlarını tartışamamaktır. Meslek yüksekokulunda teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerinin bu veya buna benzer iletişim sorunlarının irdelendiği bir anket çalışması yapılmıştır.

Temel iletişim becerileri diğer beceriler gibi sonradan kazanılıp geliştirilebilen bir beceridir.

Meslek yüksekokulunda teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerin katıldığı ankette, öğrencilerimize yönelttiğimiz, "Arkadaşlarınızın düşüncelerini anlamaya çalışıyor musunuz" şeklindeki soruya çok büyük bir çoğunluğu "Genellikle veya Her zaman" diye yanıtlamışlardır. Bu durum öğrencilerin birbirlerini anlama çabası içerisinde olduklarını göstermektedir. Ankete katılan öğrencilerimiz yarıdan fazlası kendisine yapılan öğüt ve önerileri dinleyip önemsediklerini belirtirken, %22 lik bir kısım ise öğüt ve önerilere pek kulak asmadıklarını belirtmişlerdir.

Okulumuzda öğrenim gören ve ankete katılan öğrencilerin ikna kabiliyetlerinin ortaya çıkarılmasına yönelik sorduğumuz anket sorusuna, %55 oranında genellikle cevabı verilirken, %7 nadiren diye cevaplandırılmıştır.

"Kişilerin anlatmak istediklerini dinlerken yeterince zaman ayırır mısınız?" şeklindeki soruya %49 genellikle diye belirtmiş, %40 oranında ise her zaman diye anket sorusunu yanıtlamıştır.

Ankete katılan Meslek yüksekokulunda teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencileri eleştirilmekten hoşlanmadıkları anket sorularına verdikleri yanıtlardan net bir şekilde anlaşılabilir.

Öğrencilerimize eleştiri yaparken karşınızdaki kişinin kırılıp kırılmayacağını önemser misiniz diye sorduğumuz anket sorusuna verilen cevaplardan öğrencilerin eleştiri yaparken kimseyi kırmamayı istedikleri anlaşılmaktadır.

Konuşurken açık sade ve düzgün konuşur musunuz diye sorulan soruna ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılan öğrencilerin her zaman karşındakilerin fikrine saygı duydukları ortaya çıkmıştır. Bu tavırlarıyla öğrencilerin problemlerine çözüm bulmaları açısından önem taşımaktadır.

Ankete katılan öğrenciler karşılıklı konuşmalarda ölçülü ve dikkatli davrandıklarını anket sorusuna verdikleri cevapta göstermişlerdir

Meslek yüksekokulunda teknik programlarda öğrenim gören normal ve ikinci öğretim öğrencilerinin karşı cinsle iletişim kurmada herhangi bir iletim problemi yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Ankete katılan öğrencilerimiz birbirlerinin sıkıntıları ile yakından ilgilendiklerini anket sorusuna verdikleri cevapta açıkça göstermişlerdir.

Anket sonuçlarına göre öğrencilerin empati kurma yeteneklerin iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaşamlarında insanlarla nadiren de olsa güçlük çektikleri ortaya çıkmıştır. (Bu güçlük karşısındaki insanlardan kaynaklı bileceği gibi kendilerinde kaynaklı olabilmektedir.) Bunu giderebilmenin yolu iyi bir eğitimden geçmektedir.

Not: Bu çalışma 10- 12 Mayıs 2018 tarihlerinde Antalya’da düzenlenen 9’uncu Uluslararası Eğitimde Yeni Yönelimler Kongresi’nde bildiri olarak da değerlendirilmiştir.

KAYNAKÇA

Cüceloğlu, D. (2005). *Yeniden insan insana*, İstanbul: Remzi.

Dökmen, Ü. (1989). Okuma becerisi, ilgisi ve alışkanlığı üzerine psiko-sosyal bir araştırma. Yayınlanmamış Araştırma. Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Dökmen, Ü. (2003). *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Sistem.

Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (17. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Uğurlu C. T. (2013). Öğretmenlerin iletişim becerisi ve empatik eğilim davranışlarının çocuk sevmeye düzeyleri üzerine etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(2), 51-61.

Yeşilyaprak, B. (1986). Üniversite gençliğinin psikolojik sorunları. *Psikoloji Dergisi*. 20, 81-96.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.